

Прилог 1

ПРИМЕР МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ РЕЗИМЕ

КАТЕГОРИЈЕ:	а) <u>традиционалан приступ</u> б) креативан приступ
НАЗИВ РАДА	Стари Вујадин - обрада
АУТОР/АУТОРИ ПРИМЕРА МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ, НАЗИВ ШКОЛЕ, КОНТАКТ ТЕЛЕФОН, Е-МАИЛ АДРЕСА	Весна Лазаревић, ОШ „Боривоје Ж. Милојевић“Крупањ, 015/682-321,
МОТИВАЦИЈА ЗА ИЗРАДУ ОВОГ ПРИМЕРА МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ	Народне епске песме су за ученике веома интересантне и приликом њихове анализе ученици су обично веома активни па је то и био разлог за израду овог модела наставне јединице;
ОПШТИ ЦИЉ	Упознавање ученика са новим текстом из народне књижевности; повезивање претходних знања са новим; оспособљавање ученика за тумачење епских песама; развијање и неговање стваралачке маште ученика кроз практичне задатке; увежбавање и усавршавање читања; развијање културе усменог и писменог изражавања:
СПЕЦИФИЧНИ ЗАДАЦИ	Разумевање и доживљавање текста са мотивима борбе за слободу и жртвовање за њено остварење; Анализа књижевног лика; Обновљање и продубљивање значења књижевно уметничких појмова: народна књижевност, епска песма, десетерац и др; развијање вештине саопштавања и комуницирања и способности за сарадњу
ДОПРИНОС ВАШЕГ РАДА УНАПРЕЂИВАЊУ ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОГ РАДА.	Учитељ је ту да подстиче ученике, да их саветује и он је успео онолико колико им је помогао да искажу креативност и оригиналност.
КОРЕЛАЦИЈА СА САДРЖАЈИМА НАСТАВНИХ ПРЕДМЕТА	У оквиру часа остварује се корелација са Природом и друштвом и са Ликовном културом
ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ	У оквиру предвиђеног часа учење се одвија кроз различите задатке, блиске деци; садржаји су деци интересантни па се очекује висок степен интересовањима и активности ученика
ГЛАВНИ КОРАЦИ	<ul style="list-style-type: none"> • Мотивација ученика за читање , доживљај и тумачење песме • Најава наставне јединице • Интерпретативно читање песме • Саопштавање и проверавање утисака, осећања и мисли изазваних делом • Тихо усмерено читање • Тумачење непознатих речи • Анализа песме (групни рад) • Анализа ликова • Поука песме • Да поновимо и нешто ново научимо о епским песмама • Задавање домаћег задатка • • Природа и друштво Живот нашег народа под турском влашћу •
ОБЛИЦИ РАДА:	КРАТАК ОПИС САДРЖАЈА ПО КОРАЦИМА
<ul style="list-style-type: none"> • Фронтални, индивидуални, групни, групни 	

МЕТОДЕ РАДА:	1.корак Мотивација ученика – решавање укрштенице (решавањем укрштенице добиће име оних који су се борили против Турака), кратак разговор о хајдуцима 2.корак Најава наставне јединице и читање песме, 3.корак Провера утисака о прочитаној песме 4.корак Тихо усмерено читање –ученици добијају задатак да прочитају песме и да уоче целине у песми и уколико има непознатих речи да их подвуку – рад у пару 5. корак Тумачења непознатих речи 6.корак Записивање целина на табли 7. корак Анализа песме – ученике делим на три групе и делим им задатке 8.корак Извештавање група 9.корак Анализа ликова 10.корак Порука песме 11.корак Индивидуални рад на наставном листићу 11. корак Задавање домаћег задатка 12. корак Природа и друштво Живот нашег народа под турском влашћу 13.корак Ликовна култура Илустрација песме или портрет старог Вујадина
• Дијалoшка, писаних радова, рад на тексту	
СРЕДСТВА И ПОМАГАЛА:	
• Читанка, наставни листићи, апликације животиња	
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	
•	
АКТИВНОСТИ УЧИТЕЉА	
•	
АКТИВНОСТИ ОСТАЛИХ УЧЕСНИКА	
•	
ПРИЛОЗИ	
• Изглед табле, наставни листићи за групни и индивидуални рад, илустрација Старог Вујадина	КРАТАК ОПИС ПРИЛОГА
• Хамер на коме је исписана укрштеница	
	Прилози: Хамер на коме је укрштеница-решавањем укрштенице добиће име оних којису се борили против Турака Наставни листић за групни рад: на наставном листићу се налазе питања која се односе на садржај песме Наставни листић за индивидуални рад: на листићу се налазе питања о епским песмама

Прилог 2

ПРИМЕР МЕТОДИЧКЕ ПРАКСЕ ПИСМЕНА ПРИПРЕМА

Школа: ОШ „Боривоје Ж. Милојевић“Крупањ

Учитељ: Весна Лазаревић,

Разред: четврти

Наставна јединица: Стари Вујадин

Тип часа: обрада

Облици рада: фронтални, индивидуални, групни

Наставна средства: хамер са укрштеницом, наставни листић за индивидуални и групни рад, графо фолија са пословицама

Време трајања: 45 минута (један час српског језика) Уз овај час организован је један час Природе и друштва и Ликовне културе

Циљеви часа: Разумевање и доживљавање текста са мотивима борбе за слободу и жртвовање за њено остварење; Анализа књижевног лика; Обновљање и продубљивање значења Књижевно уметничких појмова: народна књижевност, епска песма, десетерац и др; развијање вештине саопштавања и комуницирања и способности за сарадњу

Методе рада: дијалoшка, текстуална, писаних радова, илустративна

Извори:

❖ За ученике: читанка, наставни листови

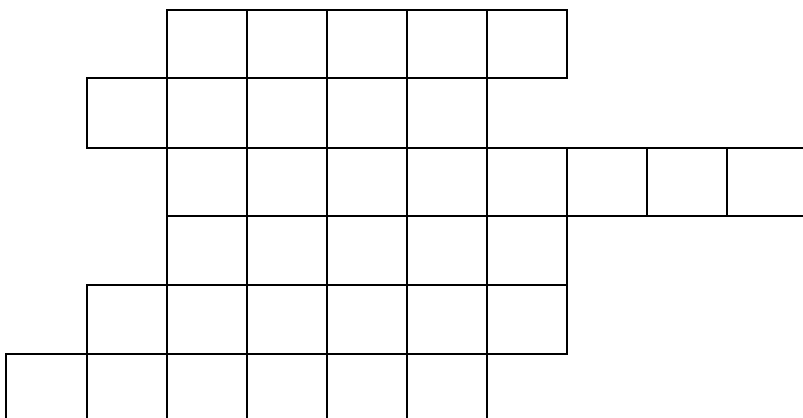
❖ За учитеља: читанка, наставни листови, радне свеске

Временска артикулација:

- УВОДНИ ДЕО 4 минута,
- ГЛАВНИ ДЕО 36 минута
- ЗАВРШНИ ДЕО 5 минута

ТОК НАСТАВНОГ ЧАСА

УВОДНИ ДЕО: На почетку часа ученицима показујем хамер на коме се налази укрштеница. Решавањем укрштенице добија се име оних који су се борили против Турака

1. Порез који су Срби плаћали Турцима
2. Оружје дугог сечива
3. Имена српске деце која су одвођена да постану турски војници
4. Присилан рад у српским крајевима под Турцима
5. Срби којису ускакали на територију коју су Турци покорили
6. Српски одметници који су штитили српски народ од турских мучења

ГЛАВНИ ДЕО:

- **Најава наставне јединице:**
- **Интерпретативно читање песме:** Песму чита изражајно учитељ или је слушамо са ЦД-а учитељ обезбеђује услове за активно слушање песме, позива ученике да се опусте и пажљиво слушају, да се уживе у оно што чују;
- **Након читања и емоционалне паузе следи провера доживљаја:** Учитељ прозива 5-6 ученика који се јаве да кажу: Да ли вам се песма допала? Због чега? Каква осећања код вас буди ова песма ? О чему сте размишљали док сам вам читала ову песму? Шта вас је изненадило у овој песми?
- **Тихо усмерено читање:** Са својим другом у клупи прочитајте песму тихо и одредите шест целина означите оловком границу сваке целине и пробајте да свакој целини дате наслов. Уколико вам је нека реч непозната подвуците је и проверите да ли постоји тумачење испод текста
- **Тумачење непознатих речи** Уколико постоји нека непозната реч парови је читају и вршимо њено тумачење
- **Записивање целина на табли** Парови износе резултате свог рада, а учитељ записује наслове целина на табли (упоређујемо резултате рада парова и најбоља решења записујемо на табли)
- **Анализу песме – рад у групама** (Ученике делим на три групе на основу броја који извуку и делим им задатке за групни рад. Свака група добија по пет задатака)

1. група

1. Које време опева песма Стари Вујадин?
2. Због чега девојка куне своје очи?
3. Наброј личности о којима се у песми говори?
4. Куда Турци одводе ухваћене хајдуке?
5. Како су били обучени хајдуци из ове песме? Због чега?

2. група

1. Кога представља стари Вујадин и његови синови, а кога њихови другови, јатаци, девојке и младе крчмарице?

2. Народни певач пореди синове старог Вујадина са соколовима. Зашто?
3. Шта значи бити *срца удовичка*?
4. Зашто стари Вујадин храбри своје синове? Наведи најмање два разлога.
5. Због чега Турци већају три дана на какве муке да их ставе?

3. група

1. На који начин се Турци обраћају Вујадину?
2. Чиме зрачи Вујадинов говор Турцима?
3. На какве муке су ставили старог Вујадина и његове синове?
4. Како се држао стари Вујадин када су му пребили руке и ноге и почели да ваде очи?
5. Зашто очи остављају на крају?

- **Извештавање група** (један ученик чита резултате рада своје групе, а остали ученици слушају и могу да додају нека своја запажања)
- **Анализа ликова** Разговор о ликовима у песми-Разговор о спољашњем изгледу старог Вујадина. Како замишљате старог Вујадина? Прозивам два три Које особине има стари Вујадин, а које његови синови? Које су им заједничке особине?
- **Издавање поруке песме**
- Како се у народној песми Стари Вујадин потврдила мисао да је хајдук кадар стићи и утећи и на страшном месту постојати? Размислите о поукама ове песме.
- Записивање поука на табли
- Разговор о народним пословицама. Како разумете народне пословице:
  - *У добру је лако добар бити, на муци се познају јунаци.*
  - *Боље ти је једном погинути, него увек туђина дворити*

ЗАВРШНИ ДЕО

- Ученицима у завршном делу часа делим наставне листиће за индивидуални рад. (У изради наставног листића коришћени су *Наставни листови за српски језик за 4. разред* аутора Мирјане Вујовић, Драгољуба Марјанови и Јелене Васић, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1996. год.

Наставни листић

Покушај да сам изведеш закључке на основу следећих тврђења:

1. Овакве песме испеване су у стиху од десет слогова, па се називају

---

2. Добиле су име по грчкој речи епос (причање) па се још зову

---

3. Пошто опевају јунаке и њихове доживљаје, познате су и под називом

---

4. Вук Карацић каже да су их певали мушкарци, па их називамо

Након решавања наставних листића следи провера тачности урађеног

- **Задавање домаћег задатка**
- Ученицима задајем да науче део песме по сопственом избору
- **ПРИРОДА И ДРУШТВО**
- Живот нашег народа под турском влашћу
- **ЛИКОВНА КУЛТУРА**
- Илустрација Старог Вујадина

Прилог 3

ПРИКАЗ ОРГАНИЗАЦИЈЕ НАСТАВНОГ ЧАСА – ДАНА ПРЕМА МЕТОДИЧКОМ МОДЕЛУ

Трајање наставних ситуација	Наставна тема	Наставно подручје	Ток наставних ситуација - кораци	Активности ученика	Активности учитеља
4	Врата кроз време	српски језик књижевност	Мотивација ученика – решавање укрштенице и кратак разговор о хајдуцима	слушају -одговарају на питања, повезују	-упознаје ученике са садржајем часа -поставља питања
3		српски језик књижевност	Најава наставне јединице, Интерпретативно читање песме	Пажљиво слушају	Изражајно чита песму,
2		српски језик књижевност	Саопштавање и проверавање утисака, осећања и мисли изазваних делом	Одговарају на постављена питања	Прати одговоре и наводи ученике на правилно закључивае
6		српски језик књижевност	Тихо усмерено читање подвлачење непознатих речи и подела песме на целине, давање наслова целинама (рад у пару)	Читају текст, подвлаче непознете речи, деле текст на целине, дају наслове целинама	Даје упутства за усмерено читање и прати рад
4		српски језик књижевност	Тумачење непознатих речи и записивање целина на табли	Читају непознате речи и износе резултате рада, читају наслове целина	Помаже у тумачењу речи, поставља питања, записује наслове целина на табли
7		српски језик књижевност	Анализа садржаја песме (подела у групе на основу броја који су извукли- 3 групе)	Одговарају на постављена питања, договарају се, проналазе садржаје у песми	Дели ученике на групе и дели наст. листиће, прати рад уч. помаже.
5		српски језик књижевност	Извештај група, дискусија	Дају одговоре према постављеним захтевима	Прати тачност одговора
5		српски језик Језичка	Анализа ликова	Одговарају на	Поставља питања,

		култура књижевност		постављена питања, проналазе делове песме у којима је описан спољашње и унутрашње особине ликова	записује особине ликова на табли, помаже ученицима у формулисању одговора
4		српски језик књижевност	Издавање поруке песме	Одговарају на питања, формулишу поруку песме, тумаче народне пословице	Поставља питања, помаже у формулисању порукеи тумачењу народних пословица, записује поруку песме
3		српски језик књижевност	Да поновимо и нешто ново научимо о епским песмама	Самостално одговарају на питања, саопштавају одговоре и исправљају евентуалне грешке	Дели наставне листиће, пратиодговоре ученика
2		српски језик књижевност	Задавање домаћег задатка	Пажљиво слушају	Даје потребна објашњења за рад

- **ПРИРОДА И ДРУШТВО** -Живот нашег народа под турском влашћу
- **ЛИКОВНА КУЛТУРА** –Илустрација песме Стари Вујадин или портрет

Литература:

- *Наставни листови за српски језик за 4. разред*, Мирјана Вујовић, Драгољуб Марјановић, Јелена Васић, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 1996. год.
- *Наставни листови за српски језик и књижевност за четврти разред основне школе*, Рајна Драгићевић, Зоран Опачић, Даница Пантовић, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2006. год
- *Прича без краја, Читанка за четврти тазред основне школе*, Завод за уџбенике и наставна средства, Београд, 2006. год
- *Радна свеска за српски језик за српски језик за 4. разред*, Др Нада Тодоров, Софија Зарупски,Стеванија Кеча,Едука, Београд,2006.година